



## WSTĘP

Niniejsza Gminna Ewidencja Zabytków (GEZ) przygotowana została dla gminy Osjaków, położonej w powiecie wieluńskim, w województwie łódzkim i stanowi aktualizację Ewidencji przygotowanej w 2009 r. Potrzeba weryfikacji informacji zawartych w opracowanej wcześniej ewidencji i poszerzenia jej zakresu podyktowana była:

- 1) koniecznością uzupełnienia GEZ o zabytki archeologiczne;
- 2) potrzebą dostosowania formy i zakresu informacji zawartych w kartach adresowych zabytków nieruchomych GEZ do wymogów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. Nr 113 poz. 661) oraz wytycznych opracowanych w 2011 r. w związku z ww. rozporządzeniem przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w Warszawie w *Instrukcji opracowywania karty adresowej zabytku nieruchomego (GEZ)*;
- 3) koniecznością ponownej oceny stopnia zachowania wartości zabytkowej obiektów ze względu na kwestionowaną przez ich właścicieli celowość ujęcia w GEZ.

GEZ obejmuje swym zakresem zabytki nieruchome znajdujące się na terytorium gminy Osjaków, w tym również stanowiska archeologiczne. Dla wszystkich zabytków nieruchomych opracowano karty adresowe, zgodnie z wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem. Dodatkowo, w zakresie stanowisk archeologicznych przygotowano zbiorczą mapę gminy Osjaków w skali 1: 25 000, na której oznaczono wszystkie stanowiska ujęte w ewidencji oraz granice postulowanej strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych wyznaczone dla zgrupowań stanowisk.

W GEZ znalazły się 152 zabytki, w tym 58 obiektów architektonicznych, 2 obszary oraz 92 stanowiska archeologiczne. Ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków objętych jest 5 stanowisk archeologicznych. Część zabytków, co zaznaczono na kartach adresowych, objęta jest ochroną na mocy ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dodatkowo, niektóre obiekty ujęte zostały w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków, prowadzonej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Materiałem wyjściowym wykonania niniejszej ewidencji były udostępnione przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi - Delegaturę w Sieradzu: wykaz obiektów wskazanych do objęcia ewidencją oraz archiwalne dane dotyczące obiektów zabytkowych. Odniesiono się również do GEZ wykonanej w 2008 r. W trakcie inwentaryzacji terenowej dla wszystkich obiektów widniejących w wykazie WKZ wykonana została dokumentacja fotograficzna, a porównanie współczesnego stanu obiektów ze stanem widocznym na zdjęciach WKZ (lata 60-te i 70-te XX w.) pozwoliło ocenić stopień zachowania ich wartości zabytkowej. Kryterium doboru obiektów, które powinny zostać objęte ochroną w ramach GEZ był stan techniczny obiektów oraz stopień zachowania ich wartości zabytkowej, wartości historycznej, kulturowej, oryginalność formy i wystroju zewnętrznego. W GEZ znalazły się również dobrze zachowane obiekty reprezentujące typową zabudowę wiejską lub zabudowę charakterystyczną dla małego miasta, jakim był Osjaków. Budynki, które zostały przebudowane lub w bardzo złym stanie technicznym, a także te o przeciętnych walorach architektonicznych i kulturowych nie zostały uwzględnione w niniejszej GEZ.

W przypadku obiektów architektonicznych końcowym etapem ich kwalifikacji do uwzględnienia w GEZ były konsultacje społeczne. Właściciele budynków „wytypowanych” do umieszczenia w GEZ powiadomieni zostali o pracach nad aktualizacją GEZ i możliwości weryfikacji informacji w niej zawartych. W rezultacie przeprowadzonych konsultacji, część osób nie wyraziła zgody na umieszczenie budynków stanowiących ich własność w przygotowywanym dokumencie. Szanując zdanie właścicieli obiektów nieprzedstawiających szczególnej wartości Gminy, zdecydowano o rezygnacji z wpisania do GEZ 9 budynków.

**ZABYTKI NIERUCHOME NIEBĘDĄCE ZABYTKAMI  
ARCHEOLOGICZNYMI WPISANE DO GMINNEJ EWIDENCJI  
ZABYTKÓW  
GMINY OSJAKÓW**

### **Borki Walkowskie**

1. Dom nr 10 – Borki Walkowskie 10, dom drewniany; k. XIX w., przen. i ściana murowana z 1946 r;

### **Chorzyna**

2. Szkoła – Chorzyna 27, obiekt murowany, XX w. ;
3. Transzeje przeciwczołgowe - Chorzyna, 1944 r.;
4. Zespół bunkrów powojennych - Chorzyna, 1944 r.;

### **Czernice**

5. Dom - Czernice 21, dom drewniany, ok. 1946 r.;

### **Dębina**

6. Kapliczka, Dębina;

### **Drobnice**

7. Szkoła – Drobnice, obiekt murowany, ok. 1935 r.;
8. Dom – Drobnice 44 (faktycznie pod nr 45), dom drewniany, p. XX w.;
9. Dom – Drobnice 101, dom drewniany, ok. 1931 r.;
10. Dom – Drobnice 163, dom drewniany, p. XX w.;

### **Folwark Raducki**

11. Dom – Folwark Raducki 32, dom murowany, ok. 1937 r.;

### **Huta Czernicka**

12. Dom – Huta Czernicka 3, dom drewniany; l. 30-te XX w.;

### **Kajdas**

13. Dom nr 1 w zagrodzie – Kajdas 1, dom drewniany, ok. 1918 r.;
14. Młyn wodny w zagrodzie nr 1– Kajdas 1, budynek drewniany, 1905 r.;

### **Kolonia Raducka**

15. Szkoła Podstawowa – Kolonia Raducka 41, budynek murowany, ok. 1927 r.;

### **Krzętle**

16. Krzyż przydrożny – Krzętle, drewniany;
17. Krzyż przydrożny– Krzętle;

### **Kuźnica Ługowska**

18. Dom – Kuźnica Ługowska 6, dom drewniany lata 30-te XX w., przen. ok. 1950 r.;
19. Dom – Kuźnica Ługowska 8, dom drewniany, l. 20-te XX w., restaurowany 1995 r.;
20. Dom – Kuźnica Ługowska 32, dom drewniany, pocz. XX w.;

## Osjaków

21. Układ urbanistyczny – Osjaków\*;
22. Dwór w zespole dworskim, ob. dom – ul. Sieradzka 2;
23. Owczarnia w zespole dworskim, ob. dom – ul. Rynek 1;
24. Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Jadwigi i św. Kazimierza – Osjaków, ul. Rynek, 1912-1914 r.\*;
25. Kościół w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Jadwigi i św. Kazimierza – Osjaków, ul. Rynek, 1909-1914 r.\*;
26. Otoczenie kościoła w granicach trwałego ogrodzenia przykościelnego w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Jadwigi i św. Kazimierza – Osjaków, ul. Rynek, 1909-1914 r.\*;
27. Plebania w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Jadwigi i św. Kazimierza – Osjaków, ul. Rynek 10, budynek murowany, 1904r., restaurowany 1924 r.\*;
28. Organistówka w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Jadwigi i św. Kazimierza – Osjaków,, ul. Częstochowska 10, budynek murowany, p. XIX w.;
29. Cmentarz parafialny – Osjaków, ul. Cmentarna, XIX – XX w.\*;
30. Synagoga – Osjaków, ul. Częstochowska 3, budynek murowany, ok. k. XIX w.\*;
31. Cmentarz żydowski – Osjaków, dz. ewid. nr 13, XVIII w.\*;
32. Dawna Siedziba Towarzystwa Gimnastycznego Sokół – Osjaków, ul. Sieradzka 29, budynek murowany, 1931 r.;
33. Dom – Osjaków, ul. Cegielniana 8, dom murowany, ok. 1930 r.;
34. Dom – Osjaków, ul. Częstochowska 5, dom murowany, ok. 1928 r.;
35. Dom – Osjaków, ul. Częstochowska 7, dom murowany, ok. 1933 r.;
36. Dom – Osjaków, ul. Częstochowska 21, dom murowany, 1925 r.;
37. Dom – Osjaków, ul. Nad Wartą 3;
38. Dom – Osjaków, ul. Piotrkowska 5, dom drewniany, 1908 r., przen. 1957 r.;
39. Dom – Osjaków, ul. Północna 8, dom drewniany;
40. Dom, ob. Gminny Ośrodek Kultury – Osjaków, ul. Przejazd 1, dom murowany, lata 20-te XX w.;
41. Dom – Osjaków, Rynek 3, dom murowany, pocz. XX w.;
42. Dom – Osjaków, Rynek 4, dom murowany, pocz. XX w.;
43. Dom – Osjaków, ul. Sieradzka 4, dom drewniany, l. 20-te XX w.;
44. Dom – Osjaków, ul. Sieradzka 6, dom murowany, ok. 1920 r.;
45. Dom – Osjaków, ul. Sieradzka 27, dom murowany, ok. 1939 r.;
46. Dom – Osjaków, ul. Ścieżkowa 7, dom murowany, ok. 1937 r.;
47. Dom – Osjaków, ul. Targowa 14, dom murowany, ok. 1928 r.;
48. Dom – Osjaków, ul. Targowa 16, dom murowany, l. 30-te XX w. okna powiększone w latach 50-tych XX w.;

---

\* obiekt wpisany do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

49. Dom – Osjaków, ul. Targowa 25, dom murowany, I poł. XX w.;
50. Dom – Osjaków, ul. Targowa 31, dom murowany; 1935 r.;
51. Dom – Osjaków, ul. Targowa 34, dom murowany, ok. 1936 r.;
52. Dom – Osjaków, ul. Wieluńska 14, dom drewniany; pocz. XX w.;

### **Raduczyce**

53. Obora w zagrodzie nr 17 – Raduczyce 17, XX w.;
54. Dom - Raduczyce 34, dom drewniany, p. XX w.;
55. Dom – Raduczyce 39, dom drewniany, ok. 1910 r.;
56. Dom - Raduczyce 47, dom drewniany, ok. 1948 r.;
57. Dom - Raduczyce 49, dom, drewniany, ok. 1948 r.;
58. Dom - Raduczyce 62, dom, drewniany; 2 poł. XIX w.; przen. 1905 r.; rest.1987 r.;
59. Dom – Raduczyce 66, dom drewniany, I. 20-te XX w.;
60. Dom – Raduczyce 72, dom drewniany, p. XX w.; przen. 1945 r.

**ZABYTKI NIERUCHOME - ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE  
WPISANE DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW  
GMINY OSJAKÓW**

### **Borki Walkowskie**

1. Borki Walkowskie 1, 54 na 75-45 AZP

### **Chorzyna**

2. Chorzyna - Tobułki 1, 3 na 76-46 AZP
3. Chorzyna 2, 13 na 76-46 AZP
4. Chorzyna – Żabieniec 3, 14 na 76-46 AZP
5. Chorzyna – Tobułki 4, 15 na 76-46 AZP

### **Czernice**

6. Czernice 2, 24 na 76-45 AZP
7. Czernice 3, 25 na 76-45 AZP
8. Czernice Bielany 4, 23 na 76-45 AZP
9. Czernice 5, 22 na 76-45 AZP
10. Czernice 6, 27 na 76-45 AZP

### **Dębina**

11. Dębina 1, 7 na 76-45 AZP
12. Dębina 2, 9 na 76-45 AZP
13. Dębina 3, 44 na 76-45 AZP
14. Dębina 4, 43 na 76-45 AZP
15. Dębina 5, 42 na 76-45 AZP

### **Dolina Czernicka**

16. Dolina Czernicka 1, 26 na 76-45 AZP
17. Dolina Czernicka 2, 28 na 76-45 AZP
18. Dolina Czernicka 3, 29 na 76-45 AZP
19. Dolina Czernicka 4, 31 na 76-45 AZP

### **Drobnice**

20. Drobnice – Młyńska Osada 1, 13 na 78-45 AZP
21. Drobnice – Niwa 1, 1 na 77-45 AZP
22. Drobnice – Niwa 2, 2 na 77-45 AZP

### **Felinów**

23. Felinów 1, 6 na 76-45 AZP
24. Felinów 2, 49 na 76-45 AZP
25. Felinów 3, 48 na 76-45 AZP

### **Huta Czernicka**

26. Huta Czernicka 1, 45 na 76-44 AZP
27. Huta Czernicka 2, 42 na 76-44 AZP



## **Jasień**

28. Jasień 1, 30 na 76-45 AZP

## **Kolonia Dębina**

29. Kolonia Dębina 1, 41 na 76-45 AZP

30. Kolonia Dębina 2, 40 na 76-45 AZP

31. Kolonia Dębina 3, 36 na 76-45 AZP

32. Kolonia Dębina 4, 39 na 76-45 AZP

33. Kolonia Dębina 5, 38 na 76-45 AZP

34. Kolonia Dębina 6, 37 na 76-45 AZP

## **Krzętle**

35. Krzętle 1, 10 na 76-45 AZP

36. Krzętle 3, 56 na 76-45 AZP

## **Kuźnica Ługowska**

37. Kuźnica Ługowska 1, 12 na 77-46 AZP

38. Kuźnica Ługowska 2, 13 na 77-46 AZP

39. Kuźnica Ługowska 3, 14 na 77-46 AZP

40. Kuźnica Ługowska 4, 15 na 77-46 AZP

## **Kuźnica Strobińska**

41. Kuźnica Strobińska 1, 4 na 76-46 AZP

42. Kuźnica Strobińska 2, 5 na 76-46 AZP

43. Kuźnica Strobińska 3, 6 na 76-46 AZP

44. Kuźnica Strobińska 4, 7 na 76-46 AZP

45. Kuźnica Strobińska 5, 8 na 76-46 AZP

46. Kuźnica Strobińska 6, 9 na 76-46 AZP

47. Kuźnica Strobińska 7, 10 na 76-46 AZP

48. Kuźnica Strobińska 8, 11 na 76-46 AZP

49. Kuźnica Strobińska 9, 12 na 76-46 AZP

50. Kuźnica Strobińska 10, 57 na 76-45 AZP

## **Nowa Wieś**

51. Nowa Wieś 1, 33 na 76-45 AZP

## **Osjaków**

52. Osjaków 3, 11 na 76-45 AZP

53. Osjaków 4, 5 na 76-45 AZP

54. Osjaków 6, 51 na 76-45 AZP

55. Osjaków 7, 50 na 76-45 AZP

56. Osjaków 8, 52 na 76-45 AZP
57. Osjaków 9, 55 na 76-45 AZP
58. Osjaków 10, 54 na 76-45 AZP
59. Osjaków 11, 53 na 76-45 AZP

### **Raduczyce**

60. Raduczyce 1, 18 na 77-45 AZP
61. Raduczyce 5, 45 na 76-45 AZP
62. Raduczyce 6, 47 na 76-45 AZP
63. Raduczyce 7, 46 na 76-45 AZP
64. Raduczyce – Kajdas 1, 15 na 77-45 AZP
65. Raduczyce – Kajdas 2, 16 na 77-45 AZP
66. Raduczyce – Kajdas 3, 17 na 77-45 AZP

### **Stanisławów**

67. Stanisławów 1, 32 na 76-45 AZP

### **Szyszczyzna**

68. Szyszczyzna 1, 8 na 77-45 AZP
69. Szyszczyzna 2, 9 na 77-45 AZP
70. Szyszczyzna 3, 10 na 77-45 AZP

### **Walków**

71. Walków Stawowa Góra 1, 1 na 76-45 AZP
72. Walków Kurnica 2, 33 na 75-45 AZP
73. Walków 3, 50 na 75-45 AZP
74. Walków 4, 49 na 75-45 AZP
75. Walków 5, 34 na 76-45 AZP
76. Walków 6, 35 na 76-45 AZP
77. Walków 7, 18 na 76-45 AZP
78. Walków 8, 17 na 76-45 AZP
79. Walków 9, 15 na 76-45 AZP
80. Walków 10, 21 na 76-45 AZP
81. Walków 11, 20 na 76-45 AZP
82. Walków 12, 19 na 76-45 AZP
83. Walków 13, 16 na 76-45 AZP

### **STANOWISKA ARCHIWALNE, O OBECNIE NIEPOTWIERDZONEJ LOKALIZACJI**

84. Czernice 1, 2 na 76-45 AZP
85. Krzętle 2, 1 na 76-46 AZP
86. Krzętle 4, 2 na 76-46 AZP

87. Kurnica 1, 75-45 AZP
88. Lesisko 1, 76-45 AZP
89. Osjaków 1, 3 na 76-45 AZP
90. Osjaków 2, 4 na 76-45 AZP
91. Osjaków 5, 12 na 76-45 AZP
92. Piskornik Czernicki 1, 47 na 76-44 AZP

**ZABYTKI NIERUCHOME WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW  
WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW**

1. **Dębina 2 (nr 9 na 76-45 AZP)**, cmentarzysko – wpis do rejestru zabytków WKZ nr 115/A z dnia 19.10.1970 r.
2. **Felinów 1 (nr 6 na 76-45 AZP)**, cmentarzysko – wpis do rejestru zabytków WKZ nr 117/A z dnia 20.11.1970 r.
3. **Krzętle 1 (nr 10 na 76-45 AZP)**, cmentarzysko kurhanowe – wpis do rejestru zabytków WKZ nr 128/A z dnia 15.07.1966 r.
4. **Lesisko 1 (nr 76 - 45 AZP)**, kurhan – wpis do rejestru zabytków WKZ nr 145/A z dnia 19.10.1970 r.
5. **Osjaków 3 (nr 11 na 76-45 AZP)**, obiekt wielokulturowy – wpis do rejestru WKZ nr 146/A z dnia 10.12.1970 r.